

Nº 1

Gözgürçin

2004

ISSN-0207-4710

Ad günü

Balaca Gültəkin evə çox dilxor qayıtmışdı. Qaş-qabağı yerlə gedirdi. Bunu görən anası narahat oldu, qızını sorğu suala tutdu:

- Ana qurban, niyə kefin yoxdu?

Qızdan səs çıxmadi. Özünü elə göstərdi ki, quya heç nə eşitmədi.

Ananın narahatçılığı artı. Birdən ağlına gəldi ki, qızı bəlkə dərsdən "2" alıb? Heç nə soruşmadan onun çantasını açdı, gündəlikdəki "5"-i görəndə üzünə təbəssüm qondu. Qızını təriflədi,

onu öpmək istəyəndə Gültəkin üzünü qaçırtdı.

- Gələ, bəlkə xəstələnmisən?

Qız başını buladı.

- Bəs onda sənə nə olub, niyə belə qaş-qabaqlısan?
- Qız birdən ağlamsınaraq dedi:
- Bütün günahlar səndədi.
- Ana təəccübəndi:
- Mənim günahım nədi axı?
- Bundan böyük günah olar, niyə məni yayda doğmuşan?

Ananın acığı tutdu:

- Ayib olsun sənə, bu nə sualdı mənə verirsən?
- Məktəbdə hamının ad gününün keçirirlər, mənim isə ad günüm yaya qalıb.

Ananı gülmək tutdu. Əvvəlcə nə edəcəyini bilmədi. Sonra ağlına qeriba bir fikir gəldi:

- Nə olsun ki, sən tə'til vaxtı doğulmusan. Bir tort bişir apararam məktəbə, sənin də ad gününü qeyd edərlər.

Ana dediyi kimi də etdi. Uşaqlar Gültəkinin anasının bisirdiyi tortdan yeyə-yeyə dostlarını təbrik etdilər, ona hədiyyələr verdilər...

Balaca Gültəkin bərk sevinirdi. Onun uçmağa birçə qanadı yox idi...

Yağış suyu

Belə rəvayət edirlər ki, bir münəccim ölkəni alan təhlükə haqqında şaha mə'lumat verir. Deyir ki, bir neçə gündən sonra elə bir yağış yağacaq ki, onun suyunu içənlərin hamısı dəli olacaq.

Şah narahat olanda vəzir onu sakitləşdirir. Deyir ki, bizim ehtiyat suyumu var, yağış suyundan yox, ondan içərik.

Deyilən gün, doğrudan da, yağış yağır. Sudan korluq çəkən camaat yağış suyundan acıgözlükla içir. Hami dəli olur. Təkcə şah və

onun yaxın adamları ehtiyat sudan içdikləri üçün bu beladan xilas olurlar. Lakin dəlilər ağıllılara elə bir toy tuturlar ki, padşahın az qalır ki, üreyi partlasın. O, başbilənlərdən tə'cili tədbir görməyi tələb edir. Vəzir deyir ki, şahım, ağıllı adamların dəlilər arasında yaşaması fəlakət imiş. Lakin heç üzəyinizi sıxmayıñ. Hər ehtimala qarşı işimi ehtiyatlı tutmuşam, yağış suyundan bir qədər qaba yiğib ehtiyat saxlamışam. Onu içib dəli olmaqdan başqa çarə yoxdur.

Şah və onun adamları yağış suyundan aćıgözlükle içib dəli olurlar. Bundan sonra onların işi qaydasına düşür və onların xoşbəxt hayatı yenidən öz axarına düşür...

Balaca Sevil

Balaca Sevil əmisi Anar-la evdə tək qalmışdı. Anarın başı qarışanda Sevil stolun üstündəki dərmanları götürdü. Anar bunu görüb açıqlandı, dərmanları aparıb o biri otağa qoydu. Aradan

bir az keçdi. Televiziyyaya baxan Anar bir də baxıb gördü ki, Sevil yanında yoxdur. Tez o biri otağa keçdi. Gördü ki, Sevil yenə dərmanları götürüb. Əmisini görən Sevil qorxdı. Anar ona gözünü ağardanda Sevil dərmanları yərə qoyub, sağ əli ilə sol əlini döyməyə başladı: - Ak! Ak!

Rəssam Tofiq MƏMMƏDOV

Örtülən qapı

Yayda Qusara istirahətə getmişdik. Dostum Rəşidin evində qalırdıq. Hər səhər yuxudan durub Qusar meşələrini gəzmək mənim ən sevimli əyləncəm idı. Səhər yeməyindən sonra isə ikinci mərtəbədə bizim üçün ayrılmış otağın bir küncünə çəkilər, yazı-pozu ilə məş-

gul olardım. Bir səhər təzəcə yazmağa başlamışdım ki, balaca Sevil yanına gəldi. Qalxbın yanında oturdu və maraqla mənim hərəkətlərimi izləməyə başladı. Birdən aşağı mərtəbədən anası Sevili çağırıldı. Qız tez yərə düşüb qaçı. Əvvəlcə elə bildim ki, anasının yanına gedir. Sonra gördüm ki, qızın fikri tamam başqadır. O açıq qapını hirsələ cirplıb örtdü və yenidən mənim yanına qayıtdı. Mən güldüm. Sevil də mənə qoşuldu...

Pendir

Balaca Sevilin burnu tutulmuşdu. Nənəsi onun burnunun içində yağı

Sən də küs

Gülzar Sevilin üstünə acıqlandı.

Sevil ona dedi:

- Mən səndən küsdüm.
Gülzarin ona əhəmiyyət vermədiyi ni görən uşaq dilləndi:

- Mən səndən küsmüşəm, indi də sən məndən küs!

Böyük hərf

Bir uşaq o birindən soruşur:

- Bacı, adamların adı necə yazılır, böyüklə, kiçiklə?

Qənd

Sevil qəndə dedi:

- Ay qənd, sən mənim çayımın içində girib çımə bilərsənmi?
- Niyə cimmirəm, - qənd bu sözləri

O biri uşaq cavab verir:

- Burda çətin nə var ki, böyük adamların adını böyük hərfə yaz, kiçiklərin adını kiçiklə.

Çirkli kağız

Sevil babaya kağız gətirdi ki, gəl bunun üstündə şəkil çəkək.

Kağız toz-torpağa bulaşmışdı. Baba dedi ki, bu kağız çirkli, onun üstündə şəkil çəkmək olmaz.

Aradan bir az keçdi. Sevil yenə

deyib, özünü stekanın içində atdı.
Sevil gülə-gülə əriyən qəndə dedi:

- Hə, indi hünərin varsa, stekandan çıxorum?

Qənd ona cavab verə bilmedi. Sevil isə şirin çayı ləzzətlə başına çəkdi...

də əlində kağız babanın yanına qayıtdı.

- Baba, kağız çirkli deyil, bax, bax!..

Baba kağıza baxıb güldü. Sən demə Sevil çirkli kağızı yuyub, sonra babanın yanına gətiribmiş...

DÜNYA XALQLARININ NAĞILLARI

ÇOBAN

SLOVEN NAĞILI

Bir dəfə balaca çoban düz dəniz sahilində bir neçə inəyini və on-on-beş qoyun-keçisini otarırdı.

Günorta vaxtı idi. Günəş adamı yandırıb yaxırdı. Birdən çobanın gözlərinə yumşaq qumun üstündə uzanıb yatan üç qız sataşdı. Bir-birindən gözəl olan bu qızlar sehrkar pərilər idid. Bir-birinə çox oxşayan bu qızlar şirin yuxuya getmişdilər.

Gün pəriləri yandırıb yaxırdı. Oğlanın onlara rəhmi gəldi. Yaxındakı cökə ağacına çıxıb bir neçə budaq qırdı, gətirib qızların yanında yerə sancdı ki, kölgəsi onların üstünə düşsün.

Bir azdan qızlar yuxudan ayıldılar. Üstlərinə kölgə salan cökə budaqlarını görüb, çox

təəccüb-ləndilər və bir-birlərindən soruşdu-lar ki, bu budaqları yerə kim san-cıb?

Əslində onlar bilirdilər ki, bu xeyirxah işi kim görüb. Çünkü pərilər yatanda belə hər şeyi aydın görürlər. Onlar isə heç yatmadış, özlərini yuxuluğa vurmuşdular. Balaca çoban boynuna heç nəyi almaq istəmirdi. Qızların qızılı saçlarının parıltısı onun gözlərini qamaşdırıcı.

Oğlan sakitcə aradan çıxmadı istəsə də buna nail ola bilmədi. Qızlar onu tez dövrəyə aldılar. Elədiyi yaxşılığa görə ona təşak-

kür edib dedilər ki, bu yaxşılığa görə ürəyindən nə keçirsə, sənə vermə-yə hazırlıq.

Balaca çoban isə qızlardan heç nə istəmə-di. Bunu görən pərilər oglana içindən pulu heç zaman tü-kənməyən pul qabı bağışla-maq istədilər.

Ancaq pul oğ-

janın nəyinə lazım idi. O, öz qoyun-keçisini bütün dünyanın qızıl pullarına dəyişməzdı.

Balaca çobanın gözü toxlu-ğu pərilərin çox xoşuna gəldi. Ona dedilər ki, öz heyvanlarını evə aparanda zəng səsləri eşi-dəcəksən. Ancaq sən evə çata-nan dönüb arxaya baxma.

Qızlar bu sözləri deyib qeyb oldular. Oğlan başa düşdü ki, bunlar adı qızlar deyilmişlər.

Günəş qüruba əyiləndə balaca çoban öz heyvanlarını evə sarı aparmağa başladı. Ar-xadan onu qəribə

zəng səsləri müşaiyyət edirdi. Yolun yarısında özü-nü saxlaya bilməyib arxa-ya baxdı. Gözlərinə inana bilmədi. Mal-qara, qoyun-keçi sürüsü dənizdən çıxıb onun dalınca gəlirdi. Oğlan baxan kimi sürüünün arası kə-sildi. Ancaq sahilə o qədər inək, qoyun, keçi çıxmışdı ki, gəl görəsən.

Balaca çoban pərilərin ona bağışladığı heyvanları qabağı-na qatıb kəndə gətirdi. O, bu heyvanları kasıb qonşularına payladı.

Tərcümə edib işləyəni:
R. ƏLİYEV

Rəssam Vəfa
İBRAHİM QIZI

Şeytana kələk gələn əsgər

XORVAT NAĞILI

On iki il qulluq edən əsgər evə qayıdırdı. Birdən o gördü ki, bir dəstə adam yeyib-içir. Əsgəri də qonaq etdilər. O, doyunca yeyib-içəndən sonra gecələməyə yer istədi. Adamlar razılaşdırılar, ancaq xəbərdar etdilər ki, əger burda qalınan, şeytan gəlib səni aparacaq.

Hamı çəkilib getdi. Əsgər isə evdə qaldı. Elə bu zaman kapıları taybatay açıldı. İçəri girən şeytan əsgərə dedi ki, sən nə cür'ətlə mənim malikanamdə yeyib-içirsən?! Mən səni özümlə aparacağam.

Əsgər şeytana kələk gəlib dedi:

- Sənin üzün tüklüdür. Mən səninlə getməli olsam, gərək əvvəlcə üzünü qırxam ki, gözəl görünüsün.

Şeytan razılaşdı. Əsgər bir palid taxtası ilə şeytanın üzünü qaşımağa başladı. Ağrıdan gözləri yaşaran şeytan dedi ki, üzünü qırxma, sənə bir sirr açım. İndicə bura bir ilan sürüniüb gələcək. O, tilsimlənmiş gözəl bir qızdır. Əgər özündə cəsarət tapıb onu öpə bilsən, ilan bir gözələ dönəcək. Əsgər ilanı öpən kimi o, insana çevrildi. Qızla əsgər evləndilər. Ancaq şeytan xəbərdar etdi ki, bu malikanədən çıxan kimi, sizi tilsimləyib özümlə aparacağam.

Şeytan bunları deyib yoxa çıxdı. Səhərisi gün adamlar qayıdış gələndə gördülər ki, əsgər bir gözəl qızla eyleşib yeyib-içir.

Adamlar yeyib içdilər, bəylə gəlini təbrik edib getdilər.

Əsgərlə sevgilisi xoşbəxt ömür sürməyə başladılar. Ancaq bir gün onlar darıxdılar və malikanədən çıxməq qərarına gəldilər. Əsgər şeytanın xəbərdarlığını unutmuşdu. Onlar malikanədən təzəcə çıxmışdılardı ki, şeytanın uzaqdan gəldiyini gördülər. Haray haraya çatası idi? Geri qayıtmaga imkan yox idi. Əsgər öz sevimli xanımını son dəfə öpmək qərarına gəldi.

Bunu görən şeytan elə bildi ki, əsgər qızın üzünü qırxır. O bərk qorxdı və qaçıdı. O vaxtdan şeytan bir də o tərəflərə üzük-mədi. Əsgərlə onun arvadı xoşbəxt ömür sürməyə başladılar.

Tərcümə edib işləyən:

R. ƏLİYEV